

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADSKO VIJEĆE

Broj: 01-GV-02-1797/21
Sarajevo, 29.12.2021. godine

Na osnovu člana 26. stav 1. tačka 2. i člana 74. stav 1. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 34/08 – prečišćeni tekst), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na 10. sjednici održanoj dana 29.12.2021. godine, primilo je k znanju

Informaciju o aktivnostima Informativnog centra o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju Sarajevo u 2021. godini.

PREDSJEDAVALJUĆI GRADSKOG VIJEĆA

Jasmin Ademović, s.r.

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 216 659
Fax: +387 33 205 874
Email: gsgv@sarajevo.ba
Web: gradskovijece.sarajevo.ba

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADONAČELNICA

Informacija
o aktivnostima Informativnog centra o Međunarodnom krivičnom sudu
za bivšu Jugoslaviju Sarajevo u 2021. godini

Sarajevo, decembar 2021. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 407 443
Fax: +387 33 208 341
Email: grad@sarajevo.ba
Web: www.sarajevo.ba

Programom rada Gradskog vijeća Grada Sarajeva za 2021. godinu u mjesecu decembru programirana je Informacija o aktivnostima Informativnog centra Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju, te se u skladu sa navedenim podnosi se:

Informacija
o aktivnostima Informativnog centra o Međunarodnom krivičnom sudu
za bivšu Jugoslaviju Sarajevo u 2021. godini

1. UVOD

Informativni centar o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju Sarajevo (u daljem tekstu: Informativni centar o MKSJ Sarajevo/Informativni centar/Centar) nastao je na temelju potpisanog Memoranduma o razumijevanju između Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Grada Sarajeva za razvoj Informativnog centra Sarajevo, a Gradsko vijeće Grada Sarajeva donijelo je Odluku o davanju saglasnosti na citirani memorandum („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 50/16). Informativni centar o MKSJ Sarajevo sa sjedištem u Vijećnici zvanično je počeo sa radom 23.05.2018. godine. Mandat Informativnog centra se sastoji u tome da pruži javnosti ažuran, direktan i bezbjedan elektronski pristup svim javno dostupnim spisima Tribunala i arhivskom materijalu sadržanom u online bazama podataka MKSJ, kao i da obavlja poslove informiranja javnosti o pitanjima ratnih zločina, doprinoseći tako procesu tranzicione pravde i jačanju vladavine prava u BiH i regiji uspostavljanjem snažne outreach komponente, uključujući: komponentu tranzicione pravde – organiziranjem raznih informativnih i edukativnih javnih događaja, komponentu podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u BiH- kroz aktivnosti na izgradnji njihovih kapaciteta i izložbenu komponentu- prikaz rada MKSJ i sudova u BiH na donošenju presuda u predmetima ratnih zločina. Poslovi Centra (mandat) je stavljen u djelokrug Gradske službe za poslove Informacionog centra temeljem Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organa uprave Grada Sarajeva, broj, 01/04-04-3834/21 od 12.07.2021. godine, a na koji je Gradsko vijeće Grada Sarajeva na Drugoj sjednici održanoj dana 02.06.2021. godine dalo saglasnost svojom Odlukom o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organa uprave Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 24/21), u Gradskoj službi za poslove Informacionog centra sistematizirano je sedam radnih mjesta, a u periodu od juna do decembra radi samo jedan državni službenik i jedan volonter.

Informativni centar o MKSJ Sarajevo zvanično je počeo sa radom 23. maja 2018. godine. Informativni centar MKSJ zvanično su otvorili bivši gradonačelnik Sarajeva Abdulah Skaka, sudija i bivši predsjednik MKSJ Fausto Pocar i šefica kabineta predsjednika Mehanizma, gđa Gabrielle McIntyre.

Centar je trenutno ustrojen kao unutrašnja organizaciona jedinica Grada Sarajeva i operativne poslove Centra obavljaju državni službenici-uposlenici Grada Sarajeva. Centrom upravlja gradonačelnica. U skladu s odredbama Memoranduma, Savjet gradonačelnice za Informativni centar formiran je Rješenjem gradonačelnice, ima 11 članova, iz reda istaknutih pojedinaca-univerzitetski profesori i javni radnici koji se bave pitanjima tranzicione pravde, ratnim zločinima i radom Tribunala. Savjet gradonačelnice odgovoran je za:

- Pripremu dokumenata, godišnjeg plana rada i budžeta Informativnog centra Sarajevo,
- Razvoj aktivnosti Informativnog centra Sarajevo,
- Razvoj i provođenje plana prikupljanja finansijskih sredstava;
- Saradnja s predstavnicima MKSJ kako bi se obezbijedio konstantan pristup javnim arhivama MKSJ.

U skladu s navedenim, član 76. Statuta Grada Sarajeva u kojem je propisano da gradonačelnica između ostalog donosi i pojedinačne upravne akte, te članu 2. Odluke o davanju saglasnosti na Memorandum o razumijevanju između Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i Grada Sarajeva za razvoj Informativnog centra Sarajevo, a čiji sastavni dio i citirani Memorandum, kojim je Gradsko vijeće Grada Sarajeva ovlastilo gradonačelnicu da, između ostalog, preduzme sve neophodne aktivnosti za razvoj i ispostavu Informativnog centra, što posljedično uključuje i imenovanje i razrješenje Savjeta. Obzirom da je Rješenjem o imenovanju Savjeta Gradonačelnika sa Informativni centar MKSJ Sarajevo, broj 01/04-05-5899/19 od 09.10.2019. godine, utvrđena mjesečna naknada predsjednika Savjeta i zamjenika predsjednika Savjeta, poštujući princip istog tretmana svih imenovanih osoba u Savjetu, podržavajući obavljanje poslova na dobrovoljnoj osnovi, bez naknade, te u cilju ostvarivanja svih imenovanih osoba u Savjetu, podržavajući obavljanje poslova na dobrovoljnoj osnovi, bez naknade, te u cilju ostvarivanja ušteda u radu organa državne službe, pristupilo se stavljanju van snage ovog Rješenja.

Prema potpisanom Memorandumu sa MKSJ, mandat Centra se sastoji od pružanja javnosti ažurnog, direktnog i bezbjednog elektronskog pristupa svim javno dostupnim spisima Tribunala i arhivskom materijalu sadržanom u online bazama podataka MKSJ, kao i obavljanje poslova informisanja i edukacije javnosti o pitanjima ratnih zločina, doprinoseći time procesu tranzicione pravde i jačanju vladavine prava u BiH i regionu, uz jačanje komponenti: suočavanja sa prošlošću, podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u Bosni i Hercegovini i izložbene komponente-prikaza rada i djelovanja Tribunala na donošenju presuda.

Informativni centar o MKSJ Sarajevo je prvi centar ove vrste u regiji koji istovremeno razvija sve komponente svog mandata i koji je za godinu i pol dana svoga rada kapacitirao svoje resurse (prostor, tehnika) i proveo niz aktivnosti koje su imale za cilj afirmaciju svih komponenti njegovog mandata. Između ostalog, Centar je u cijelosti omogućio online pristup dostupnoj arhivskoj građi MKSJ, te je tokom 2020. godine, ugostio preko 900 domaćih i stranih studenata, istraživača i učenika, uspostavio nekoliko značajnih saradnji sa akademskom zajednicom, pravosuđem i relevantnim udruženjima, održao nekoliko međunarodnih konferencija, te omogućio da dio njegovog sadržaja bude i originalna sudnica Tribunala koja je dopremljena iz Haga i koju svakodnevno obilaze i turisti našeg grada i tako se upoznaju i sa novijom historijom naših prostora na temelju činjenica koje je utvrdio Tribunal u svojim pravosnažnim presudama.

Sjedište Centra je u najreprezentativnijem objektu u Gradu – sarajevskoj Vijećnici, suteran i trenutno Centar raspolaže sa cca 1000 m² prostora kojeg čini:

Multifunkcionalna sala: konferencijska sala sa računarima – u kojoj se vrši pretraživanje baza i u kojoj se organiziraju predavanja za studente i različite radionice.

Biblioteke sa čitaonicom: bibliotekarski fond čine sve kopije dvojezičnih presuda koje je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) izrekao za 24 godine svog rada, kao i značajan dio bibliotekarskog fonda Tribunala koji se, između ostalog, sastoji od vrijednih naslova: knjiga, stručnih publikacija, zbornika radova, anala, kao i kompletne outreach kolekcije pisanih i video materijala koje je stvarao Tribunal, a koje su u septembru 2019. godine dopremljene u Centar.

Muzejski prostor (izložena autentična sudnica broj 2. Tribunala dopremljena iz Haga u maju 2018. godine), kao i stalna izložbena postavka „Prikaz rada i doprinosa Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ)“, a čijom realizacijom je Centar razvio muzejsku komponentu u cijelosti, te ova izložba, zajedno sa originalnom sudnicom, čini jedinstvenu izložbenu postavku. Sarajevo je ujedno i prvi grad poslije Nürnberga koji ima izloženu autentičnu sudnicu u kojoj se sudilo za počinjene ratne zločine.

Službene prostorije: kancelarijski prostor za osoblje Centra

2. AKTIVNOSTI INFORMATIVNOG CENTRA O MEĐUNARODNOM KRIVIČNOM SUDU ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU SARAJEVO U 2021. GODINI

2.1. Normativne aktivnosti i uspostavljene saradnje

Gradsko vijeće Grada Sarajeva donijelo je Odluku o davanju saglasnosti na Izmjenu i dopunu br. 1. Memoranduma o razumijevanju između Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i Grada Sarajeva za razvoj Informativnog centra Sarajevo, broj 01-GV-02-426/18 od 25.04.2018. godine („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 22/18).

Naime, nakon zatvaranja MKSJ-a 31. decembra 2017. godine, sva prava i obaveze MKSJ preuzima Međunarodni rezidualni mehanizam Ujedinjenih Nacija za krivične sudove (dalje u tekstu: Mehanizam), počevši od 1. januara 2018. godine, te je bilo neophodno donijeti navedenu Odluku.

Gradsko vijeće Grada Sarajeva donijelo je Odluku o **Danu obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995.**, broj 01-GV-02-1132/21 od 29.09.2021. godine („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 41/21).

Ovom Odlukom utvrđuje se 5. april kao Dan obilježavanja opsade Sarajeva 1992. - 1995. i propisuje način njegovog obilježavanja. Cilj obilježavanja opsade Sarajeva je da se na prigodan i dostojanstven način obilježi najduža opsada jednog glavnog grada u savremenoj historiji ratovanja, patnje, hrabrosti i herojskog otpora stanovnika i branilaca Sarajeva.

Ovom Odlukom daje se saglasnost na Program aktivnosti za Dan obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995. za 2022. godinu. Ovlašćuje se gradonačelnica Grada Sarajeva da za

potrebe realizacije Programa formira Organizacioni odbor, kao i da preuzima sve ostale aktivnosti potrebne za njegovu uspješnu realizaciju.

U skladu s mandatom Informativnog centra MKSJ, a u cilju podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu u aktivnostima na izgradnji kapaciteta usmjerene ka pravnim stručnjacima i grupama civilnog društva koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u Bosni i Hercegovini, pripremljeni i potpisani su sljedeći dokumenti:

- *Memorandum o saradnji između Centra za postkonfliktna istraživanja i Grada Sarajeva,*
- *Memorandum o saradnji između Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Grada Sarajeva;*
- *Memorandum o saradnji u cilju realizacije aktivnosti iz platforme za mir potpisan između Grada Sarajeva i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine;*
- *Memorandum o saradnji između Suda BiH i Grada Sarajeva;*
- *Memorandum o saradnji između Grada Sarajeva i Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježbe i mezarje za žrtve genocida iz 1995 godine Srebrenica, juni 2020. godine*
- *Memorandum o saradnji između Grada Sarajeva i Sarajevo School of Science and Technology-SSST- a, januar 2020.*
- *Memorandum o saradnji Grad Sarajevo i Fondacija Konrad Adenauer-Predstavništvo u BiH, januar 2020.*

Informativne i edukativne aktivnosti: Centar je uspostavio saradnju sa određenim brojem akademskih ustanova- Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo School of Science and Technology-SSST (od strane uposlenika Centra organizuju se predavanja za studente o međunarodnom humanitarnom pravu, osnivanju, mandatu, nasljeđu i značaju MKSJ-a), saradnju sa Memorijalnim centrom Potočari-Srebrenica, saradnju sa Sudom BiH (predavanja i obuke za korištenje baza MKSJ za potrebe rada), organizuje predavanja, međunarodne konferencije i javne događaje za širu javnost, kao npr., međunarodne ljetne škole, javno praćenje izricanja presuda, iniciranje uspostave međunarodnog doktorskog studija koji će koristeći bazu MKSJ vršiti naučnoistraživački rad i sl.

Saradnja sa relevantnim NVO: Centar institucionalizira saradnju sa udruženjima koja se bave tranzicijskom pravdom, postkonfliktnim društvima, udruženjima žrtava i sl.

Saradnja sa sličnim centrima i memorijalima koji njeguju memoriju: Uspostavljena je saradnja sa Memorijalnim centrom Potočari – Srebrenica, a u toku su aktivnosti na uspostavljanu saradnja sa Memorijalom u Nürnbergu, Auschwitzu.

Javni događaji: Uspostava i obilježavanje značajnih datuma utvrđenih međunarodnim dokumentima (Dan ljudskih prava, Dan sjećanja na žrtve holokausta. Dan sjećanja na genocid počinjen u Srebrenici) ili presudama Tribunala (5. april – Dan početka opsade Sarajeva), (31. maj – Dan Bijelih traka - sjećanja na zločine počinjene u Prijedoru), i organiziranje posjeta domaćih i inostranih zvaničnika. Centar je postao i značaj dio turističke ponude grada Sarajeva i objekta Vijećnice. Turistički hot spot.

Inicirana je i saradnja s udruženjima Humanity in action, Pravnik. Također inicirana je i saradnja sa Udruženjima Žrtava i svjedoka genocida, Majke enklave Srebrenica i Žepa, Žene žrtve rata, kao i Institutom za ratne zločine i Institutom za nestale osobe.

Javno praćenje izricanja pravosnažne presude u predmetu Ratko Mladić

Informativni centar MKSJ organizirao je javno praćenje izricanja pravosnažne presude Žalbenog vijeća Međunarodnog rezidualnog Mehanizma za krivične sudove u predmetu Ratko Mladić 08.06.2021. godine.

Tom prilikom u Vijećnici prisustvovalo je 100 predstavnika vlasti, stručne i akademske zajednice, udruženja žrtava, međunarodnih organizacija, nevladinog sektora i studenata. Nakon izricanja presude izneseni su ključni zaključci iz prvostepene presude Tribunala u predmetu tužilac protiv Ratka Mladića, te su svi prisutni imali priliku čuti pojašnjenja i mišljenja pravnih eksperata u vezi s izrečenom presudom, kao i cjelokupnim pravnim procesom koji se vodio protiv Ratka Mladića. Služba je pored obraćanja gradonačelnice Grada Sarajeva i pravnih eksperata organizirala i obraćanje novinara Zvonka Komšića, koji se uživo uključio u program iz male sudnice Informativnog centra, gdje je pri tome, u svom uvodnom izlaganju kratko predstavio gledateljstvu rad Centra kroz zaostavštinu Haškog nasljeđa, te važnosti utvrđenih činjenica u predmetu tužilac protiv Ratka Mladića.

U povodu obilježavanja 26. godišnjice genocida u Srebrenica upriličena promociju knjige “Na strani čovječnosti”, autorice Ajše Hafizović-Hadžimešić

09. juna 2021. godine Služba za poslove Informativnog centra organizirala je u auli sarajevske Vijećnice promociju knjige „Na strani čovječnosti.” Služba je u potpunosti slala pozivnice te realizirala ostale potrebne detalje organizacije. Na promociji knjige prisustvovali su predstavnici akademske zajednice, predstavnici Udruženja žrtava, diplomatsko- konzularna predstavništva, predstavnici civilnog društva itd.

U knjizi, čiji je izdavač Udruženje „Pokret majke enklava Srebrenica i Žepa”, su objavljeni intervjui sa sudijama, tužiteljima, istražiteljima Tribunala i MRMKS-a – Carmel Agius, Theodor Meron, Richard Goldstone, Mark Harmon, Peter McCloskey, Alan Tieger, Jean Rene Ruez, Stefanie Frieze i drugima, kao i djelatnicima Međunarodne komisije za nestale osobe (ICMP), Ujedinjenih nacija i drugih međunarodnih i nevladinih organizacija. Knjiga ima edukaciju mladih generacija i šire javnosti da kroz zbornike intervjua i borbu Majki Srebrenice za pravdu i istinu prikaže hronologiju događaja u Srebrenici.

Promocija knjige „Tuđmanov haški profil – Udruženi zločinački poduhvat na BiH” prof. dr. Ive Komšića, predsjednika Savjeta gradonačelnice za Informativni centar

Gradska služba za poslove Informativnog centra je u potpunosti preuzela organizaciju promocije knjige, rad na vizualu pozivnice uz asistenciju kolege Ammara Makića, štampanje plaketa, pripreme i tehničke postavke bine, te protokola uzvanica. Saopćenje je uradila Služba za press.

Na promociji knjige uglednog univerzitetskog profesora, ratnog člana Predsjedništva RBiH, učesnika pregovora u Daytonu i bivšeg gradonačelnika Sarajeva prisustvovali je preko 100 uzvanica među kojima su istaknute ličnosti političkog i društvenog života u BiH.

Knjiga ima za cilj da prikaže važnost Haške zaostavštine, i bogatstvo dokumenata arhiva MRMKS na kojima je bazirana knjiga autora prof. dr. Komšića, te ima za cilj potaći mlade ljude, historičare i istraživače da što više u svom akademskom istraživanju koriste dokumentaciju arhiva MRMKS.

Izložba „Dječji pogled kroz foto objektiv”

Memorandumom o saradnji u cilju realizacije aktivnosti iz platforme za mir potpisan između Grada Sarajeva i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Memorandumom o saradnji između NVO Centra za postkonfliktna istraživanja (CPI) i Grada Sarajeva nastao je projekat Dječji pogled. Naime Grad je putem Službe za poslove Informativnog centra MKSJ zajedno sa nevladinom organizacijom CPI aplicirao na projekat te je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice odobrilo grant od 35,000.00 KM koje su utrošene za troškove istraživanja priča za projekat, promociju projekta, dizajn i izradu fotografske priče, štampu fotografskih panela i brošura izložbe. Grad nije imao troškova za realizaciju izložbe. U organizaciju se uključila i ambasada Velike Britanije u BiH koja je podržala troškove organiziranja zakuske za goste.

Promociji izložbe su prisustvovali predstavnici državnih i međunarodnih institucija, akademske zajednice i predstavnici NVO, studenti i građani Sarajeva.

Škotski fotograf Chris Leslie je od 1997. do 1999. godine vodio fotografski projekat u podrumu sarajevskog doma za djecu bez roditeljskog staranja, Dječjeg doma Bjelave, gdje je djecu uzrasta od 6. do 16. godina učio osnovama crno-bijele fotografije i izrade fotografija. Zajedno su nastojali da dokumentuju život u gradu Sarajevu nakon rata i opsade. Osim što je djecu podučavao novim vještinama, ovaj projekat im je pružio i jedan kreativan način da rade na rješavanju trauma koje je prouzrokovao rat i gubitak roditelja. Izložba je imala za cilj da vizualizaciju umjetnosti predstavi kao bitan alat za rad na zagovaranju ljudskih prava, posebno za grupe ljudi koji žive na marginama društva ali i da podsjeti sve prisutne na strahote rata koji su građani Sarajeva prošli tokom opsade.

Edukativne aktivnosti

Informativni centar MKSJ organizira stručna predavanja o mandatu i naslijeđu MKSJ, specijalističke obuke o korištenju i pretraživanju baza, kao i posjete Informativnom centru MKSJ.

Informativni centar je u 2021. godini organizirao posjete i stručna predavanja o mandatu i naslijeđu MKSJ za ukupno 400 domaćih i međunarodnih studenata i učenika. Istovremeno, Centar je organizirao i specijalističke obuke o korištenju i pretraživanju baza, što je znatan pad posjeta studenata uslijed pandemije COVID-a.

Edukacije su organizirane u saradnji s domaćim i stranim nevladinim organizacijama i udruženjima:

15. po redu Međunarodna ljetna škola prava „Uloga tranzicije pravde u obnovi ljudskih prava i vladavine prava u postkonfliktnim društvima“, – Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Udruženje Pravnika i Fondacija Konrad Adenauer je za domaće i inostrane studente u cijelosti organizirana u prostorijama Centra u trajanju od 5 do 14. augusta. Ove godine je Informativni centar po odobrenju

Gradonačelnice ustupio polaznicima međunarodne Ljetne škole prostorije, tehničku opremu za prezentacije, biblioteku te mogućnost studenata da posjete muzejsku postavku Centra, bez naknade.

Dogradonačelnica Anja Margetić je bila domaćin otvaranja Ljetne škole te je upriličila doček za Marc Perrin de Brichambaut, sudiju Međunarodnog krivičnog suda (ICC) koji je održao predavanje za student, te je upriličen i susret sa gđom Doris Pack, koja je svoj rad posvetila obrazovnoj, kulturnoj i politici prema mladima, kao i odnosima sa državama na Zapadnom Balkanu, a dugo vremena je bila izvjestilac Evropskog Parlamenta za Bosnu i Hercegovinu. Uposlenici Centra su bili uključeni u cjelokupnu organizaciju i doček studenata, održali su specijalistička predavanja o nasljeđu MRMKS-a, mandatu Centra, te je upriličen obilazak male sudnice i stalne izložbene postavke nasljeđe Tribunala kroz presude MRMKS-a.

Informativni centar je organizirao nastavu i korištenje baza arhiva MRMKS za doktoricu pravnih nauka Pravnog fakulteta u Pragu, koja koristila bibliotekarski fond Centra, na temu komandne odgovornosti u predmetima ratnih zločina MRMKS. Također je Centar posjetio i student iz Sarajeva koji je koristio bibliotekarski fond Centra, te je održana kratka prezentacija korištenja baza Centra, bazirajući se na temu komandne odgovornosti u presudama pred MKSJ/MRMKS.

U saradnji Mehanizma za međunarodne sudove koji realizira projekat *Mehanizam za informisanje zajednica pogođenim sukobima*, Centar su posjetile dvije umjetnice koje rade na projektu: „Trauma Scripts“. Služba za poslove Centra je organizirala pretraživanje baza zasnovano na dokaznim predmetima Stanislav Galić i Dragomir Milošević, koji su osuđeni pred MKSJ za vojnu i komandnu odgovornost i teroriziranje stanovništva tokom opsade Sarajeva.

Centar su također posjetili studenti Gimnazije obala, II i II razredi i studenti Internacionalnog Univerziteta u Sarajevu (IUS).

Međunarodne posjete Informativnom centru o MKSJ:

Od međunarodnih posjeta bitno je spomenuti da je 15. oktobra, 2021. godine Centar posjetio Dr. Hannes Swoboda, predsjednik Međunarodnog instituta za mir, Stephanie Luka, te član Karl Renner Instituta. Pri organizaciji okruglog stola *Srebrenica-hronologija jednog genocida ili šta se desilo sa Mirnes Osmanovićem*, u partnerstvu KAS-a i JP Sarajevo organizirana je promocija knjige autora Mathiasa Finka. G. Fink je biblioteci Informativnog centra poklonio uz posvetu knjigu: *Srebrenica-hronologija jednog genocida ili šta se desilo sa Mirnes Osmanovićem*, na njemačkom jeziku. Centar je u sklopu organizacije manifestacije Fondacije Konrad Adenauer Stiftung u BIH održane 03. oktobra 2021. godine obišao i visoki predstavnik za BIH, g. Christian Schmidt u pratnji direktora Fondacije, g. Sven Petkea.

Centar je posjetio i gospodin Pavle Usvatov, novi direktor Konrad Fondacije za Jugoistočnu Europu, program vladavine prava, sastanak je održan u prostorijama Centra gdje je predstavljen mandat i nasljeđe Centra i MRMKS te je upriličen i obilazak biblioteke i muzejske postavke Centra.

Centar je, također, posjetio i novi Holandski ambasador u BIH, g. Jan Waltmans, te izrazio oduševljenje tokom obilaska Centra te je istakao kako će Ambasada Kraljevine Holandije u BIH

planirati realizaciju zajedničkih projekata Centra i Ambasade, te će nosioci projekata ispred Ambasade biti mladi ljudi, koji rade na projektima poštivanja ljudskih prava i Sloboda.

Gospodin Sven Petke, direktor Fondacije KAS je uputio pismo zahvale gradonačelnici grada Sarajeva. Doc. dr. Benjamini Karić za ljubaznu saradnju, tokom niza organiziranih projekata između Grad i Fondacije KAS te je posebno istakao angažman i zalaganje uposlenica Ismene Čaušević, postavljene na mjesto stručnog savjeta u Službi za poslove Informativnog centra i Mile Eminović, postavljene na mjesto sekretara Gradskog vijeća, koja je donedavno radila na poslovima pomoćnika gradonačelnice u Informativnom centru.

Održani sastanci

Služba za poslove Informativnog centra o MKSJ u periodu juni-decembar 2021. godine održala je sastanke:

s predstavnicima domaćih, stranih, fizičkih i pravnih osoba koji se bave međunarodnog humanitarnog prava, kao i s predstavnicima diplomatskih misija u BiH, u cilju predstavljanja mandata Informativnog centra MKSJ i razmatranja mogućnosti zajedničke saradnje:

- Direktorom Fondacije Konrad Adenauer Stiftung, g. Sven Petke,
- Direktorom Programa vladavine prava za Jugoistočnu Europu Fondacije Konrad Adenauer, g. Pavel Usvatov i g. Mahirom Muharemovićem, projektnim koordinatorom KAS-a za JE,
- Predstavnicima Mehanizma i partnerskih organizacijama: Rada Pejić Sremac, šefica za informativnu djelatnost Mehanizma, (online sastanak)
- Tarik Dacić, direktorom firme TechBosnia- projekat 3D virtualni prikaz muzeja
- Šejla Bratić, studio za grafički dizajn, OD Not Your Chibi za potrebe dodavanja novih sadržaja na stranici ICS i proširivanje sadržaja stranice: <https://ics-mksj-ba>
- Sastanak sa Rukovodiocem i uposlenicima i JP Sarajevo u vezi realizacije projekata
- Velma Šarić, predsjednica i osnivačica NVO Centar za postkonfliktna istraživanja (CPI)
- Sastanak s predstavnicima ambasade Velike Britanije u BIH, Ediba Kapić, šefica protokola i Biljana Ristić, press Služba Ambasade

Mandat za postavku izložbe

Prema tačkama 1.3. do 1.4. Memoranduma o razumijevanju za razvoj Informativnog centra u Sarajevu potpisanog između Grada Sarajeva i MKSJ (sada Mehanizam/MRMKS, kao pravni sljednik MKSJ-a) iz novembra 2016, mandat Informativnog centra o MKSJ Sarajevo je da pruži javnosti ažuriran, direktan i bezbjedan pristup svim javno dostupnim spisima MKSJ-a i arhivskom materijalu sadržanom u online bazama podataka MKSJ-a, kao i informisanje i edukacija javnosti o pitanjima ratnih zločina, doprinoseći tako procesu tranzicione pravde i jačanja vladavine prava u BIH i regionu

uspostavljanjem snažne outreach komponente, uključujući: komponentu tranzicione pravde – doprinos procesima tranzicione pravde i suočavanja s prošlošću organizovanjem raznih informativnih i edukativnih javnih događaja, komponentu podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu – aktivnosti na izgradnji kapaciteta usmjerene ka pravnim stručnjacima i grupama civilnog društva koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u BiH i izložbena komponenta – prikaz rada MKSJ-a i sudova u BiH na donošenju presuda u predmetima ratnih zločina.

Informativni centar o MKSJ Sarajevo je u tekućoj godini okončao i tri značajne aktivnosti koje su dodatno ojačale mandat i djelovanje Centra. Tako je u cijelosti opremljena biblioteka Centra uz finansijsku podršku Fondacije Konrad Adenauer- Program Vladavine prava za Jugoistočnu Europu u vrijednosti od 5.000 EUR-a, te se sada u prostoru biblioteka nalaze sve dopremljene kopije dvojezičnih presuda MKSJ-a i vrijedna bibliotekarska građa Tribunala, te je dostupna javnosti, stručnoj i akademskoj zajednici za potrebe korištenja ili naučno-istraživačkog rada.

Centar je od početka njegovog formiranja radio na opremanju i kapacitiranju opreme, te je Služba za poslove Informativnog centra inicirala donacije od gradskih općina i diplomatsko-konzularnih predstavništava u BiH, organizirajući niz donatorskih sastanaka jer je Memorandumom o razumijevanju predviđeno tokom prvih pet godina da se Centar finansira iz donatorskih sredstava. S tim u vezi, Služba za poslove Informativnog centra u je izvršila nabavku nedostajuće opreme biblioteke poštujući procedure i zakon o javnim nabavkama, iz namjenskih sredstava koje je Općina Novi Grad Sarajevo donirala Informativnom centru, a koja su u skladu sa Ugovorom o donaciji broj: 01-14-7241/17 od 29.12.2017. godine, zaključenog između Grada Sarajeva i Općine Novi Grad Sarajevo isključivo utrošena za nabavku tehničke opreme ili mobilijara za potrebe kapacitiranja Informativnog centra specificirane u prijedlogu Budžeta Centra koji je ujedno i sastavni dio ovog ugovora, a u skladu sa važećim propisom o javnim nabavkama. Tako da danas, biblioteka pored polica i namještaja posjeduje i 2 stolne lampe za čitanje za potrebe studenata i bibliotekara te merdevine koje će omogućiti sortiranje knjiga na police, a koje su planirane prvobitnim nacrtom biblioteke.

Uz podršku Fondacije Konrad Adenauer-Predstavništvo u BiH Informativni centar je razvio i svoju vlastiti web stranicu (bhs/eng) sa video uracima: <https://icmksj-sarajevo.ba/>, a koja je zvanično puštena u rad 18.10.2020. godine. Finasijska podrška KAS-a je iznosila 1.500 EUR. Služba je dodatno osnažila i proširila sadržaje stranice sa novim video uradcima, materijalima, fotografijama i novinskim člancima tako da je cjelokupan rad Centra zabilježen elektronski na stranici centra te se može reći da stranica ima i edukativnu komponentu za sve zainteresirane.

Na stranici Centra se može naći i 3D postavka muzejske komponente Centra i male sudnice koju je kreirala i pustila u rad firma TechnBosnia, sa kojom je Grad zaključio Ugovor. Sve materijale je dostavila Služba za poslove Informativnog centra MKSJ za potrebe ovog projekta. Jedan dio muzejske postavke Centra sada je dostupan putem online mobilnih uređaja, laptopa i svih mobilnih aplikacija. 3D virtualni obilazak muzejske postavke može se ostvariti pristupom linka koji se nalazi na službenoj stranici Centra. Ovo je koristan pristup, naročito za vrijeme pandemije COVID 19 kada su putovanja i obilasci muzeja svedeni na minimum. Realizaciju projekta u potpunosti je finansirala Fondacija KAS u BiH. Na stranici se također može naći i pomenuta knjiga autora Mathiasa Finka,

čitanje za Srebrenicu, koja je dostupna putem online aplikacije kao i informacije o procesu nastanka knjige *Srebrenica-Hronologija jednog genocida*, autora Mathiasa Finka.

Informativni i obrazovni ciljevi izložbe uključuju:

- Objektivno i jasno informisanje o razlozima za uspostavljanje, radu i ukupnim rezultatima MKSJ-a
- Sticanje boljeg razumijevanja prošlosti na temelju utvrđenih činjenica u presudama MKSJ-a, uključujući borbu protiv negiranja i sprječavanja revizionizma
- Informisanje o pitanjima ratnih zločina, međunarodnom humanitarnom pravu i tranzicionoj pravdi
- Stvaranje empatije prema žrtvama i očuvanje njihovog sjećanja
- Prepoznavanje ratnih zločina kao gubitka za civilizaciju u cjelini, kao i za zemlje koje su bile direktno izložene ratu
- Povećanje svijesti o opasnosti od mržnje, netrpeljivosti, radikalnih i secesionističkih pokreta i režima;
- Stavljanje u središte pažnje i drugih ratnih zločina, posebno genocid i holokaust
- Promicanje mira, poštivanje ljudskih prava i vjerovanja u dostupnost međunarodne pravde
- Širenje kritičkog promišljanja i intelektualne radoznalosti i povećanje osjećaja lične odgovornosti kod demokratskih građana.
- Opći ciljevi projekta su sljedeći: doprinijeti procesima tranzicione pravde i suočavanja s prošlošću u BIH i regionu (na prostoru bivše Jugoslavije).

Specifični ciljevi projekta su sljedeći: razvoj izložbene komponente – prikaz rada MKSJ-a na putu prema utvrđivanju činjenica o ratnim zločinima počinjenim na području bivše Jugoslavije.

Idejni koncept izložbe

Izložba je konstruisana i postavljena u sarajevskoj Vijećnici – u prizemlju, desno od glavnog ulaza. Izložba će biti postavljena u tri odvojene, ali povezane prostorije i dodatnom holu, pored originalne sudnice MKSJ-a br. 2 dopremljene iz Haga i zajedno će činiti jedinstveni memorijalni kompleks.

Izložba prikazuje rad i doprinos Tribunala kroz predstavljanje svih 90 pravosnažno osuđenih lica za počinjene zločine razvrstanih po zemljama, a potom i prema regijama i gradovima unutar država u kojima su zločini izvršeni. Predstavljanje svakog pravosnažno okončanog predmeta će sadržavati informacije koje su izvađene iz baze podataka MKSJ-a, bez ikakvih izmjena sadržaja (broj predmeta, optužnica prema tačkama, statistike suđenja, sažetak konačne presude, kao i podatak o državi u kojima se izdržava kazna zatvora). Predstavljanje država, regija i gradova će pružiti osnovne podatke o geografskom području sa mapama lokacija gdje su izvršeni zločini, kao i statističkim prikazom ljudskih i materijalnih gubitaka uzrokovanim počinjenim ratnim zločinima.

U ulaznom holu izložbenog prostora nalaze se osnovni podaci o Tribunalu, originalni tekst Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a broj 827 kojom je osnovan Tribunal, opis/biće zločina za koje je sudio Tribunal preuzet iz njegovog Statuta. Također, tu su i fotografije sa sjednice Vijeća sigurnosti UN-a

na kojoj je osnovan Tribunal, sa prvog suđenja, ceremonije zatvaranja MKSJ-a, prostora za publiku unutar MKSJ-a za vrijeme suđenja, kao i prikaz vanjskog i unutrašnjeg izgleda zgrade u kojoj je bilo sjedište Tribunala u Hagu, uključujući i fotografije pritvorske jedinice Tribunala, fizičkog arhiva suda i samih sudnica za vrijeme trajanja suđenja.

Drugi segment izložbene postavke je prikaz autentične sudnice broj 2. Tribunala u kojoj se sudilo licima optuženim za ratne zločine na području bivše Jugoslavije i koja je dopremljena direktno iz Haga nakon zatvaranja MKSJ-a. Ovim je Sarajevo postalo prvi grad nakon Nürnberga koji ima originalnu sudnicu jednog međunarodnog suda gdje su se održavala suđenja za ratne zločine.

U prostoriji sudnice mogu se vidjeti originalni mobilijar, pijedestal za sudije, zastor i zastava UN-a koja se nalazila u sudnici broj 2. u Hagu. Na autentičnim stolicama i stolovima u frontalnom dijelu prostora sjedili su članovi sudskih vijeća MKSJ-a, te stručno osoblje suda u redu ispod. Sa desne strane od sudskog vijeća sjedili su advokati odbrane optuženih i sami optuženi su sjedili u drugom redu. Lijeva strana od sudskog vijeća bila je namijenjena za sjedenje tužioca i njegovih saradnika. Svjedoci su sjedili na klupi preko puta sudskog vijeća i prije svjedočenja polagali su zakletvu čitanjem teksta koji se nalazi na samom stolu. Crnu sudsku odoru nosili su advokati odbrane, tužioci i stručno osoblje Suda, dok je crvena odora bila namijenjena isključivo za sudije. Izložena crvena odora je pripadala sudiji Faustu Pocar u koji je bio sudija Tribunala od februara 2001. godine, dok je u periodu od 2003. do 2005. godine obavljao i funkciju potpredsjednika suda, a u periodu od 2005. do 2008. godine bio je i njegov predsjednik. Sudija Pocar je za potrebe otvaranja Centra kao vid snažne podrške njegovom osnivanju i radu lično poklonio svoju sudačku togu u kojoj je sudio punih 17 godina. Na zidovima unutar prostora sudnice se nalazi vremenska linija koja prikazuje najznačajnije datume u radu Tribunala od njegovog osnivanja 25.05.1993. godine pa sve do zatvaranja 31.12.2017. godine, kao i prikaz organizacije MKSJ-a i krivičnog postupka pred Tribunalom. Dio prostorije posvećen je i fotografijama sa imenima predsjednika Tribunala i njegovim glavnim tužiocima.

Centralni dio izložbene postavke Centra je posvećen predstavljanju rada i doprinosa MKSJ-a kroz prikaz infografika za sva osuđena lica pred Tribunalom, a koji su razvrstani prema državama, regijama i gradovima unutar država gdje su počinili ratne zločine za koje su pravosnažno osuđeni. Najveći broj pravosnažnih osuđujućih presuda izrečen je za ratne zločine počinjene na području Bosne i Hercegovine.

Svaka infografika se sastoji od informacija o predmetu protiv svakog osuđenog lica i preuzeta je iz baze podataka MKSJ-a bez ikakvih modifikacija sadržaja, a što uključuje autentičan broj predmeta, tačke optužnice, presuda, kazna, statistika suđenja i podatak o zemlji u koju je osuđeno lice upućeno na izdržavanje kazne zatvora).

Prateće fotografije, izvodi iz svjedočenja, izjave, kao i ostali izložbeni sadržaj u prostoru je preuzet iz baze MKSJ-a i kao takav je korišten kao dokazni materijal u postupcima koji su vođeni pred Tribunalom.

U konačnici, jedan dio izložbene komponente sadrži popis dostignuća Tribunala (Utvrđivanje činjenica, Pravda za žrtve, Pozivanje vođa na odgovornost, Individualizacija krivice, Prilika da se čuje glas žrtava, Jačanje vladavine prava).

Informativni centar otvoren je za posjetioce radnim danima od 08:00 do 16:00 sati, koji u prosjeku dnevno posjeti 15-ak posjetilaca. Zapažen je smanjen broj posjetilaca uslijed pandemije COVID-19. Posjeta Informativnom centru se ne naplaćuje. Posjetioci pokazuju veliki interes za ratne sukobe na području BiH, opsadi glavnog grada i genocidu, a naročit interes pokazuju za obilazak autentične sudnice Haškog tribunala. Sve češće izražavaju interes za pretraživanje baze podataka arhiva i upoznavanje s dijelom outreach programa u kome su sadržani dokumentarci o ratnim zločinima počinjeni na teritoriji bivše Jugoslavije.